

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 248/2012-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti F., a. s., Česká republika, právne zastúpenej advokátom Mgr. M. J., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 237/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 237/2010 **p o r u š i l** základné právo spoločnosti F., a. s., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava II vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 237/2010 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti F., a. s., priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti F., a. s., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 396,61 € (slovom tristodevät'desiatšesť eur a šesťdesiatjeden centov), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť na účet jej advokáta Mgr. M. J., N., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 248/2012-7 z 10. júla 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti F., a. s., Česká republika (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 237/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že «Podaním zo dňa 27. 10. 2008 uplatnil navrhovateľ, obchodná spoločnosť F., a. s. svoje práva vyplývajúce z príslušných ustanovení súkromného práva na Okresnom súde Bratislava II (ďalej aj len ako „súd“).

Na výzvu súdu zaplatil navrhovateľ súdny poplatok za návrh vo výške 354,71 EUR.

Okresný súd Bratislava II vydal v predmetnej veci dňa 4. 8. 2009 Platobný rozkaz, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 5.914,43 EUR a nahradil trovy konania vo výške 354,71 EUR, resp. trovy právneho zastúpenia vo výške 739,45 EUR, k rukám jeho právneho zástupcu.

Proti uvedenému platobnému rozkazu podal dňa 20. 8. 2009 odporca odpor, ktorý je podľa názoru navrhovateľa v merite veci neodôvodnený, nakoľko odporca v ňom

nespochybňoval nárok navrhovateľa ako taký, poukazoval len na neúmernosť sadzby úroku z omeškania (čo bolo podstatou nároku navrhovateľa), ktorý však bol uplatnený len v zákonom stanovenej výške.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť mal súd odpor ako vecne neodôvodnený odmietnuť, no na miesto toho platobný rozkaz zrušil, bez toho aby do dnešného dňa akýmkoľvek spôsobom vo veci samej postúpil, aby nariadil termín súdneho pojednávania alebo vo veci rozhodol.

Uznesením zo dňa 5. 11. 2009 súd nepriznal odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov, proti ktorému sa odporca odvolal dňa 11. 2. 2010 s tým, že spis bol dňa 1. 4. 2010 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave.

V tom čase sa už navrhovateľ opakovane domáhal zjednania nápravy, a to viacnásobným telefonickým dotazovaním a urgovaním veci na súde, napokon aj písomne, a to Urgenciou dňa 4. 5. 2009, následne Upozornením na prieťahy v roku 2010, na ktoré odpovedala podpredsedníčka Okresného súdu Bratislava II, pani JUDr. K. F., podľa ktorej však sťažnosť na prieťahy nebola dôvodná. Naposledy boli prieťahy namietané podaním zo dňa 6. 7. 2011, kde bola opätovne skonštatovaná niekoľkomesačná neodôvodnená nečinnosť súdu, avšak bez akejkoľvek reakcie zo strany súdu, resp. bez akéhokoľvek zlepšenia alebo postupu vo veci.

V tejto súvislosti už ani neuvádzam pravidelné telefonické dotazovanie, ktorým bolo vždy zistené len to, že vec sa nachádza u vyššieho súdneho úradníka alebo sudcu (ktorých sa vo veci vzhľadom na dlhé časové obdobie vystriedalo už niekoľko), no žiadny z nich nekonal.

Od poslednej sťažnosti na prieťahy v konaní z júla 2011 pritom uplynulo už ďalších viac ako päť (5) mesiacov.

Priložené listiny pritom jednoznačne preukazujú to, že základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky, resp. právo na verejné prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo viacnásobne neodôvodnene porušené a súdne konanie je za posledný viac ako rok aj pol poznačené takmer sústavnými prieťahmi. Bez ohľadu na všeobecný rozmer porušenia práv navrhovateľa uvedených v predchádzajúcej vete, konkrétne čím dlhšie

prieťahy trvajú, tým viacej ohrozujú navrhovateľovu likviditu a jeho podnikanie, resp. zvyšujú riziko úspešnosti budúcej vymožitelnosti jeho práv.

Súdne konanie je „vedené“ (ak sa o vedení konania dá vôbec hovoriť) nad akúkoľvek časovú únosnosť, nad obvykle akceptovateľný rámec.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ týmto navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyhovel jeho sťažnosti a zároveň rozhodol nasledovne:

1. Základné právo obchodnej spoločnosti F., a. s.(...), aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo Okresným súdom Bratislava II porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava II sa v konaní č. 32Ro/750/2009, resp. 8C/237/2010 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. Obchodnej spoločnosti F., a. s.(...), sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000,- EUR..., ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava II je ďalej povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania, a to na účet advokáta, Mgr. M. J.(...) a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 2119/2012 z 21. septembra 2012 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 9. októbra 2012.

2.1 Predsedníčka okresného súdu uviedla chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala najmä, že:

„(...) Z prehľadu procesných úkonov vypláva, že vo veci od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu až do 22. 12. 2010 súd konal bez prieťahov a úkony vykonával v primeraných časových lehotách.

Spis bol pridelený dňa 12. 10. 2010, po prevode do registra C zákonnému sudcovi Mgr. R. P. pod sp. zn. 8C/237/2010. Spis bol dňa 22. 12. 2010 predložený vyššou súdnou úradníčkou sudcovi za účelom vytýčenia termínu pojednávania.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že od tohto dátumu sudca vo veci nekonal. Súčasne Vám oznamujem, že netrvám na ústnom prejednaní sťažnosti.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

„(...) týmto ako právny zástupca spoločnosti oznamujem, že na ústnom pojednávaní v predmetnej veci netrvám.

S poukazom na Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu JUDr. D. B. zo dňa 21. 9. 2012, ako aj z(...) prehľadu procesných úkonov v predmetnej veci je zrejmé, že po prevode spisu do registra C zákonnému sudcovi Mgr. R. P. (dňa 12. 10. 2010) a jeho následného predloženia vyššou súdnou úradníčkou sudcovi za účelom vytýčenia nového termínu pojednávania (dňa 22. 12. 2010) sudca v uvedenej veci od 22. 12. 2010 preukázateľne a neodôvodnene nekoná, čo predstavuje porušenie základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 237/2010:

Dňa 29. októbra 2008 sťažovateľka podala na okresnom súde proti F. B., zastúpenej riaditeľom Ing. M. V. (ďalej len „odporca“), návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 178 178 Sk s príslušenstvom.

Dňa 11. mája 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby zaplatila súdny poplatok za podanie návrhu.

Dňa 28. mája 2009 sťažovateľka požiadala okresný súd, aby vo veci konal, a zároveň oznámila, že zaplatila súdny poplatok.

Dňa 7. júla 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby predložila fotokópiu dokladu o úhrade poplatku.

Dňa 27. júla 2009 bol zložený súdny poplatok.

Dňa 4. augusta 2009 okresný súd vydal platobný rozkaz, ktorým uložil odporcovi, aby sťažovateľke zaplatil sumu 5 914,43 € a nahradil trovy konania a trovy právneho zastúpenia.

Dňa 25. augusta 2009 odporca podal odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 4. septembra 2009 okresný súd vyzval odporcu na doloženie poverenia, ktorým preukáže, že podpísaná je oprávnená konať v mene štatutárneho orgánu odporcu (riaditeľa).

Dňa 25. septembra 2009 odporca doložil požadované poverenie.

Dňa 30. septembra 2009 okresný súd vyzval odporcu, aby zaplatil súdny poplatok za podanie odporu.

Dňa 3. novembra 2009 odporca podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu upravujúcemu povinnosť uhradiť poplatok za podanie odporu.

Dňa 5. novembra 2009 okresný súd uznesením nepriznal odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 10. novembra 2009 sa sťažovateľka vyjadrila k odporu podanému odporcom.

Dňa 11. februára 2010 odporca podal odvolanie proti uzneseniu, ktorým mu okresný súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 9. apríla 2010 bol spis s opravným prostriedkom predložený odvolaciemu súdu.

Dňa 31. augusta 2010 odvolací súd uznesením potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu.

Dňa 30. septembra 2010 bol spis aj s uznesením odvolacieho súdu vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. novembra 2010 odporca zaplatil súdny poplatok.

Dňa 10. decembra 2010 bol spis prevedený do oddelenia Občianskoprávne vecí a bol pridelený na prerokovanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi.

Dňa 11. júla 2011 sťažovateľka vyzvala okresný súd na odstránenie prietáhov v konaní.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 237/2010 dochádza k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci)

v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka posudzovaného konania (ako na to bude poukázané v bode III/3 tohto rozhodnutia), nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľky, hoci sťažovateľka riadne a včas neuhradila súdny poplatok.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane bezdôvodne nečinný, a to konkrétne od 29. októbra 2008 do 11. mája 2009 (sedem mesiacov) a od 30. septembra 2010 do 21. septembra 2012 (dva roky). Uvedená absolútna nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako dvoch rokov a siedmich mesiacov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti, bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, pričom poukázala najmä na to, že *„čím dlhšie prietahy trvajú, tým viacej ohrozujú navrhovateľovu likviditu a jeho podnikanie, resp. zvyšujú riziko úspešnosti budúcej vymožiteľnosti jeho práv“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky považuje za primerané v sume 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 9. decembra 2011, spísanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu z 9. októbra 2012). Za dva úkony vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume dvakrát po 123,50 € a režijný paušál v sume dvakrát po 7,41 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2012 patrí odmena v sume 127,16 € a režijný paušál v sume 7,63 €, preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľku predstavujú sumu 396,61 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľkou rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2012